

Piotr Steczkowski

SPRAWOZDANIE Z XVII OGÓLNOPOLSKIEGO SYMPOZJUM PRAWA
WYZNANIOWEGO „ORZECZNICTWO W SPRAWACH WYZNANIOWYCH”
KOMBORNIA, 22–24 WRZEŚNIA 2020 R.

W dniach 22–24 września 2020 r. w Komborni koło Krosna, w malowniczym „Dworze Kombornia” odbyło się XVII Ogólnopolskie Sympozjum Prawa Wyznaniowego. Sympozjum zostało zorganizowane przez Polskie Towarzystwo Prawa Wyznaniowego we współpracy z Instytutem Nauk Prawnych Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz z Instytutem Teologiczno-Pastoralnym w Rzeszowie. Ze względu na stan epidemii organizatorzy przesądziła o formie hybrydowej tego sympozjum. Oznaczało to, że pewna część uczestników brała w nim udział zdalnie, przez połączenie internetowe.

Tematyka Sympozjum oscylowała wokół problematyki orzecznictwa sądów i trybunałów w kwestiach wyznaniowych ujętego w rozmaitych perspektywach (historycznej, porównawczej, międzynarodowej itd.). W związku z tym organizatorzy zaplanowali cztery zasadnicze sesje obrad. Ponadto w programie Sympozjum przewidziano wydarzenie szczególne, jakim była uroczystość zaprezentowania i wręczenia książki jubileuszowej dedykowanej księdzu profesorowi Arturowi Mezglewskiemu.

Sympozjum rozpoczęło się w godzinach popołudniowych we wtorek, 22 września 2020 r. Jego otwarcia i przywitania uczestników dokonał Prezes Polskiego Towarzystwa Prawa Wyznaniowego prof. AszWoj dr hab. Marek Bielecki (Akademia Sztuki Wojennej w Warszawie). On też przewodniczył pierwszej sesji obrad. W jej trakcie zostało wygłoszonych sześć referatów. Swoje wystąpienia zaprezentowali: dr hab. prof. UO Paweł Sobczyk, który poruszył ogólny temat pt. *Ars iuris w sprawach wyznaniowych*; prof. dr hab. Tadeusz J. Zieliński (ChAT), który zaprezentował temat pt. *Judykatura w sprawach wyznaniowych w Republice Irlandii*; z kolei ks. dr hab. prof. UO Dariusz Walencik w swoim wystąpieniu scharakteryzował *Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego, Sądu Najwyższego i Naczelnego Sądu Administracyjnego dotyczące komisji regulacyjnych*; następnie ks. dr hab. prof. UZ Tadeusz Stanisławski przedstawił zagadnienie pt. *Indywidualne interpretacje podatkowe w wyznaniowych sprawach*

gospodarczych; kolejny prelegent ks. prof. dr hab. Artur Mezglewski (ASzWoj) przedstawił bardzo szczegółowe zagadnienie pt. *Odmowa udostępnienia wizerunku twarzy ze względu na zakaz ujawniania przekonań religijnych lub filozoficznych w orzecznictwie administracyjnym i sądownoadministracyjnym. Opinia biegłego*; jako ostatnia w tej sesji wystąpiła dr Justyna Krzywkowska (UWM), która wygłosiła referat pt. *Odmowa zgody na rozwód podyktowana względami religijnymi*. Na zakończenie tej sesji obrad nastąpiła krótka dyskusja na temat wygłoszonych referatów, a następnie organizatorzy zarządzili przerwę.

O godz. 18 rozpoczęła się główna uroczystość dnia, czyli zaprezentowanie i wręczenie Księgi Jubileuszowej dedykowanej Księdzu Profesorowi Arturowi Mezglewskiemu. Na początku Prezes PTPW prof. Marek Bielecki przywitał zgromadzonych gości i przedstawił program uroczystości. Następnie prof. Paweł Sobczyk dokonał prezentacji wydanej księgi jubileuszowej. Jak podkreślił w swoim wystąpieniu, Osoba Dostojnego Jubilata sprawiła, że swoje teksty do księgi jubileuszowej nadesłało wielu autorów, specjalistów z różnych dziedzin prawa i reprezentujących różne ośrodki naukowe. Po prezentacji księgi nastąpiła zasadnicza część uroczystości, czyli laudacja na cześć Jubilata. Wygłosił ją ks. dr hab. prof. UR Piotr Steczkowski. Ukazał w niej sylwetkę Dostojnego Jubilata w dość oryginalnej, niekiedy wręcz humorystycznej, formule, odwołując się do historii Jaślisk, czyli rodzinnej miejscowości Księdza Profesora, co zostało dobrze przyjęte przez wszystkich zgromadzonych. Po laudacji nastąpiło wręczenie księgi Jubilatowi i składanie gratulacji. Na zakończenie słowo podziękowania do redaktorów, autorów i organizatorów uroczystości skierował główny bohater wieczoru ks. prof. Artur Mezglewski. Uroczystość została dopełniona wspólną kolacją połączoną z degustacją win z dworskiej piwnicy.

Kolejny dzień Sympozjum obfitował w liczne wystąpienia i prezentacje referatów. Z tego powodu poszczególne sesje były prowadzone równoległe. Sesja nr 2A została poświęcona tematyce historycznej. Przewodniczył jej ks. prof. KUL dr hab. Piotr Stanisław. W jej trakcie referaty wygłosili: dr hab. Rafał Łatka (IPN) pt. *Procesy polityczne duchownych w okresie Polski Ludowej*; dr hab. prof. UO Andrzej Szymański pt. *Sprawa ks. Alfonsa Millera. Oskarżenie – śledztwo – wyrok – uwolnienie*; mgr Tomasz Resler (UWr) pt. *Przedwojenne ustawy wyznaniowe – wybrane problemy we współczesnym orzecznictwie sądowym*; dr hab. prof. ASzWoj Marek Bielecki pt. *Wpływ orzecznictwa na sytuację prawną Świadków Jehowy w Polsce w kontekście bezpieczeństwa państwa*.

Natomiast sesja nr 2B była poświęcona problemowi dyskryminacji ze względów wyznaniowych. Obrady prowadziła dr Justyna Krzywkowska. Referaty wygłosili: dr hab. prof. UO Jerzy Nikolajew pt. *Dyskryminacja ze względu na bezwyznaniowość w pracy. Rozważania na kanwie orzeczeń sądowych zapadłych w sprawie Grażyny Juszczyk*; ThLic. Mgr. Michaela Moravčíková, Th.D. (Uniwersytet

Trnavski) pt. *Wolność wyznania w prawie pracy i orzecznictwo (Religious Freedom in Labour Law and Case Law)*; dr Krystyna Ziółkowska (UWM) pt. *Orzecznictwo w sprawach o dyskryminację w miejscu pracy ze względu na wyznanie*; ks. dr Marek Paszkowski (UWM) pt. *Zatrudnianie przez Kościół katolicki a zasada niedyskryminacji ze względu na religię lub przekonania*.

Po każdej z sesji miała miejsce dyskusja. Po niej, zgodnie z programem, uczestnicy sympozjum mogli w czasie przerwy uraczyć się dobrą kawą lub herbatą oraz skosztować smakowitego ciasta.

Po przerwie, zgodnie z planem, rozpoczęły się kolejne obrady, prowadzone podobnie jak poprzednio w sesjach równoległych. I tak: sesji nr 3A przewodniczył ks. prof. UZ dr hab. Tadeusz Stanisławski, a referaty wygłosili: dr Marcin Olszówka (Uczelnia Łazarskiego) pt. *Symbole religijne w budynkach publicznych – synteza polskiej judykatury w III RP*; dr Michał Poniatowski (UKSW) pt. *Wartości chrześcijańskie w orzecznictwie SN oraz sądów powszechnych*; dr Michał Skwarzynski (KUL), *Standard ochrony przed bluźnierstwem w orzecznictwie ETPCz a rola sądu krajowego*; mgr Katarzyna Pluta (UO), *Udzielenie ateiście sakramentu namaszczenia chorych a naruszenie jego dóbr osobistych. Wybrane orzecznictwo SN*.

Jeśli chodzi o sesję nr 3B, to przewodnictwo obradom powierzone zostało prof. ASzWoj dr hab. Marzenie Toumi, zaś referaty wygłosili: ks. dr hab. prof. UWM Mieczysław Różański pt. *Uzyskanie osobowości prawnej w orzecznictwie sądowym*; dr hab. prof. KUL Anna Tunia pt. *Wykorzystanie dróg i placów publicznych przez wyznaniowe jednostki organizacyjne na potrzeby działalności własnej. Uwagi na tle orzecznictwa sądów powszechnych*; dr Marta Osuchowska (UKSW) pt. *Edukacja religijna w szkołach publicznych a zasada neutralności państwa. Uwagi na tle wyroku Sądu Najwyższego Argentyny z 2017*; dr Konrad Walczuk (ASzWoj), *Wpływ orzecznictwa sądów zagranicznych na orzecznictwo krajowe na przykładzie Republiki Czeskiej i Republiki Słowackiej*. Obrady każdej sesji zostały podsumowane w dyskusji.

Ostatnia, czwarta sesja Sympozjum była prowadzona w trybie on-line. Moderowana była przez Prezesa Towarzystwa profesora Marka Bieleckiego. W jej trakcie swoje przedłożenia przedstawili: dr hab. prof. UW Wojciech Brzozowski – referat pt. *Zakaz zasłaniania twarzy w miejscach publicznych – między Europejskim Trybunałem Praw Człowieka a Komitetem Praw Człowieka ONZ*; prof. dr hab. Bartosz Rakoczy (UMK) – referat pt. *Wykładnia z zastosowaniem prawa kanonicznego a związanie sądów prawem kanonicznym w orzecznictwie sądów polskich*; dr Aneta Abramowicz (KUL) – referat pt. *Kwestia cywilnej skuteczności religijnych reguł spadkobrania w świetle orzeczenia ETPCz z dnia 19 grudnia 2018 r. w sprawie Molla Sali v. Grecja*; dr Michał Zawislak (KUL) – referat pt. *Świeckość państwa francuskiego w świetle orzecznictwa*; dr Marek Strzała (UJ) – referat pt. *Wybrane hiszpańskie orzecznictwo dotyczące stosowania prawa kanonicznego*

w obrocie cywilnoprawnym; dr Mariusz Grabowski (UKSW) – referat pt. *Problem ochrony uczuć religijnych przed ich naruszaniem w sferze radiofonii i telewizji w świetle orzecznictwa i stanowisk Trybunału Konstytucyjnego*; dr Maciej Kubala – referat pt. *Lekarska klauzula sumienia w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego RP*; dr Michał Ożóg (UJ) – referat pt. *Orzecznictwo w sprawach ustanowienia patrona wspólnoty samorządowej w perspektywie rozwoju ochrony wolności sumienia i religii*; dr Konrad Zamirski (ChAT) – referat pt. *Status Międzykościelnej Komisji Regulacyjnej w świetle orzecznictwa sądów administracyjnych i Trybunału Konstytucyjnego w Polsce*; Oliwia Rybczyńska – referat pt. *Swoboda sumienia jako dobro osobiste w orzecznictwie sądów krajowych*

Była to najdłuższa i najbardziej wymagająca dla uczestników część robocza Sympozjum. Dlatego po jej zakończeniu postanowiono, że dyskusja zostanie przeniesiona na godziny wieczorne i włączona w ramy zaplanowanego podsumowania całego Sympozjum.

Zgodnie z przyjętym zwyczajem również i tym razem uczestnicy Sympozjum mieli możliwość odbycia wycieczek turystycznych po okolicy. Szczegółowych informacji, a także porad i wskazówek udzielił wszystkim chętnym gospodarz obiektu pan Ryszard Skotniczny.

Po powrocie uczestników ze zwiedzania okolicy miała miejsce dyskusja końcowa i podsumowanie obrad Sympozjum. W jej trakcie została podkreślona waga poruszanej tematyki, także w kontekście sytuacji prawnej, w jakiej przyszło działać Kościołom i innym związkom wyznaniowym spowodowanej epidemią. Zwrócono uwagę na konieczność pogłębienia tematyki orzecznictwa w sprawach wyznaniowych, ponieważ w trakcie obrad ujawniło się wiele problemów do tej pory nie w pełni uświadomionych. Z satysfakcją zauważono, że udział w Sympozjum wzięli także przedstawiciele Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. Na zakończenie prezes Polskiego Towarzystwa Prawa Wyznaniowego, prof. ASzWoj dr hab. Marek Bielecki podziękował organizatorom za przygotowanie i przebieg Sympozjum, a wszystkim uczestnikom za przybycie, wygłoszenie referatów, udział w dyskusji i stworzenie milej atmosfery dla obrad. Wszyscy życzyli sobie, aby następne sympozjum mogło odbyć się w normalnych okolicznościach bez epidemicznych obostrzeń. Sympozjum po raz kolejny potwierdziło znaczenie tego rodzaju spotkań naukowych dla rozwoju nauki prawa wyznaniowego, a także dla praktyki prawa. Wymiana poglądów i możliwość uczestnictwa w bezpośredniej dyskusji osób wywodzących się z różnych ośrodków naukowych i zajmujących się różnymi obszarami prawa wyznaniowego stanowi niczym niezastąpioną wartość, służącą rozwojowi całego Towarzystwa.